

for Bønder og Bæster, men som derfor netop ikke kan vedrøre noget saa fint som det, man her i Landet forstaar ved Staten.

Ordføreren (Holstein): Jeg kan ikke føle mig beroliget ved de Bemærkninger, den høitærede Indenrigsminister fremsatte til Forsvar for den Fremgangsmaade, han havde fulgt med Hensyn til Overdragelsen af Christian den 7des Palæ til midlertidig Brug for Civillisten. Det Exempel, den høitærede Minister nævnte til Sammenligning: denne Kafernes Overdragelse til Rigsdagen, rammer ikke Sagen. For det Første er det, der hører til Civillisten, baade grundlovmæssig og ved særlig Lov fastslaaet og kan altsaa kun forandres ved særlig Lov. Men dernæst kan jeg ikke indrømme den høitærede Minister, at han virkelig er berettiget til at gjøre nogen Brug af denne Bygning eller skaffe Erstatning for denne Bygning uden med Rigsdagens Samtykke. Den høitærede Minister overser, at, hvad der hører til Civillisten, ikke blot ved en særlig Paragraf i Grundloven, men desuden ved en særlig Lov om Civillisten og ved hele den Praxis, som er fulgt med den største Noiagtighed og Samvittighedsfuldhed under den nuværende Konges og ogsaa under den forrige Konges hele Regjeringsstid med Hensyn til dette Spørgsmaal, er slaaet saaledes fast, at der ikke er Noget som helst, der kan berettigede en Minister til at vælge en anden end Lovformen, naar han vil udvide eller forandre Bestemmelser, der vedrøre Civillisten, og ja indser aldeles ikke, hvorfor den høitærede Minister har gjort det; den høitærede Minister har jo dog ikke til Hensigt gennem denne Foranstaltning at ville øve noget Tryk paa Rigsdagen; hvorfor han saa ikke har valgt den foreløbige Lovs Form, det er det, jeg saaner positive Forklaringer om. Den høitærede Minister siger stadig: Ja, det var kun en midlertidig Foranstaltning, men den høitærede Minister indrømmer samtidigt, at denne midlertidige Tilstand kan blive meget langvarig, idet han siger, at det vil vare, indtil man bliver enig om enten at gjenopføre Christiansborg Slot eller paa anden Maade at ordne disse Forhold. Hvis man nu bruger meget lang Tid til at blive enig derom, mener den høitærede Minister altsaa, at i den Tid staar dette ved Magt, som han saaledes har ordnet aldeles administrativt og imod en bestaaende Lov, ikke blot paa en ikke grundlovmæssig Maade, men i Strid med en bestaaende Lov. Dette tror jeg ikke, at den høitærede Minister virkelig kan betragte som noget Forsvar, og jeg finder dette Forsvar saa meget uheldigere, fordi det virkelig gjør Indtryk af, at der bag ved det

skjuler sig en Dybt til eller i ethvert Tilfælde en Fare for, at der kan blive udøvet et Tryk paa Lovgivningsmagten, paa Bevillingsmagten. Den høitærede Minister siger saaledes: Dette have vi gjort, da der var Trang dertil, og dette bliver staaende, ganske vist interimistisk, indtil Bevillingsmagten eller Lovgivningsmagten skaffer en anden Ordning til Veie. Altsaa, dette bliver staaende som Administrationens vilkaarlige Foregriben af hele Sagen og som et Tryk paa Bevillings- og Lovgivningsmagten, indtil vi skaffe en anden Ordning til Veie, som Regjeringen kan blive enig med os om. Hvis det er Meningen, vil jeg tillade mig at sige den høitærede Minister, at han er paa en fuldstændig upraktisk Veie, thi saadanne Forsøg paa gennem deslige interimistiske administrative Handlinger at udøve et Tryk paa Lovgivningsmagten føre kun til det modsatte Resultat. Jeg tror, at den høitærede Minister, hvis han vil se paa de Forsøg, som fra andre Ministres Side ere gjorte paa, hvad man kalder at administrere uden Hensyn til Rigsdagen, vil have Grund til at blive betænkelig; det fører i Almindelighed til, at man gjør Ting, som ikke ere stort bevendte, og som medføre en tidligere eller senere Strid med de øvrige ligeberettigede Faktorer i Statsmagten, hvilket dog til Syvende og Sidst bliver til meget alvorlig Skade for den Sag, man ønsker at fremme. Jeg maa forøvrigt til Slutning kun tage den Reservation med Hensyn til en Udtalelse af den høitærede Minister om det Regreskrav, Civillisten havde efter Branden, at om et Regreskrav i egentlig juridisk Forstand kan der jo slet ikke være Tale. Jeg har allerede en Gang sagt, at jeg er fuldkommen vis paa, at man i dette Ting ikke vil nægte det, der er nødvendigt for at skaffe Kongen passende og tilfredsstillende Lokaler under de Forhold, som ere opslaaede ved Branden, men det maa ikke stilles til os som et Regreskrav, thi et egentlig juridisk Regreskrav har Civillisten ikke.

Da Ingen yderligere begjærede Ordet, sluttedes Forhandlingen over dette Affnit.

1) Endringsforslag paa Udvalgets Liste Nr. 41 (se Tillæg B. Sp. 493—94) vedtoges med 59 Stemmer mod 13.

2) Endringsforslag Nr. 42 (se sammesteds) vedtoges med 60 Stemmer mod 12.